

STARÝ MUŽ Z DURANGA

V pozebnaném věku nedožitých 86 let zemřel 23. března 1995 Václav Nábloušský – „Nábloušák“. Byl jednou z legendárních postav počátků lezení na českých pískovcových skalách. Připomeňme si jej portrétem z pera starého Chrousta, od loňska již také nebožtíka, psaným před šesti lety a poprvé otištěným v bulletinu HORY 21.

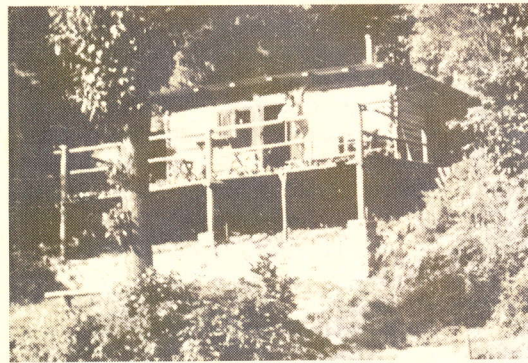
Když jsme za mlada na skalách příliš riskovali, říkal nám jeden z nestorů českého borolezectví R. O. Bauše: „Víte, boši, ono je lepší být borolezcem starým, než borolezcem slavným.“

Dne 10. července 1989 se dožil starý borolezec Václav Nábloušský již osmdesátí let. Snad i čtenářům bude připadat jeho život zajímavý.

Jako všichni kluci z Turnova, kde jeho otec byl strojním zámečníkem, pěstoval ušlechtilé sporty. Od devíti let měl lyže ze sudu, pak už „skoroběžky“, cvičil v Sokole na nářadí, pěstoval atletiku. V patnácti letech vybral přebory Sokola na Pláních u Ještědu, ale cenu – pěknou sošku lyžaře – mu turnovští Sokolové nedali. Musí prý zůstat v muzeu jednoty. Vašek se namíchnul a už do Sokola nešel. Přitahovali ho skauti s jejich pobytom a brami v přírodě.

Kam vedou výlety z Turnova? Do Klokočí, na Suché skály, do Skaláku. A tam začínají Vaškovy první borolezecké kroky. A borolezecký vývoj. Jeho vyvrcholením byl pokus o první český výstup na Kapelníka na jaře roku 1928. To bylo Vaškovi 19 let. Se dvěma lany z turnovské provazárny nastoupili na cestu, kterou zdolali Sasové v roce 1920, čtyři lezci: „Pir“ J. Baudys, „Nábloušák“ Vašek Nábloušský, „Čába“ Karel Čabelka a Franta Bouma.

Když se dostali ke drubému krubu, čekalo je pověstné „bříško“, oblý úsek cesty s málo chyty a omšelými stupy. Vašek jistil prvolezce. V jednu chvíli vykřikl Pir „Bacha!“ a už prosvíštel ved-

le Vaška dolů. Náraz Vašek udržel. Ale lano se hned uvolnilo, prasklo! Měli však štěstí. Pir nedopadl na rovinu, ale na prudký svah, směřující k prameni Kořenského. To ho zachránilo. Jako na dopadu lyžařského můstku se v kotrmelcích valil dolů, až se, potlučený a podrápaný od větví stromů, zastavil. V šoku, ale bez vážného zranění pozoroval, jak jeho spolulezci slañují na zbyvajících lanech. Měli štěstí.

Pak už se stalo zvykem lézt na laně dvojitém, aby případné pády vydrželo.

Ještě jednou byl Vašek v nebezpečí života. Lezl s „Fifanem“ Ladislavem Vodbáňem údolní stěnu na Větrník. Vašek jistil Fifana a pod noubou prvolezce se náhle utřhl velký pískovcový balvan. Mířil Vaškovi na

hlavu. V poslední chvíli se však odrazil od stěny do strany a zasáhl Vaškovo stebno. Taďy musím říci, že Vašek má mimořádně silné kosti, tak i ta stebenní tebdy vydržela. Bylo z tobo jen pár dnů na „nemocenskou“.

Před tímble úrazem však ještě mnohé prožil. Šel na vojnu. Zatímco mnozí vzpomínají neradi na dva ztracené roky, Vašek měl ráj. Od patnácti let se učil geodetem u civilního inženýra v Turnově, pak u něho byl zaměstnán. A tak na vojně sloužil v kartografickém ústavu v Praze, „opušták“ dostával na každou neděli a „přesčas“ na každý večer. Mobl přemýšlet i o budoucnosti. Ta pracovní byla v době nezaměstnanosti nejméně jistou kartou. A tak chtěl postavit trempskou chatu. Když se vrátil z vojny, do svého plánu se pustil. Získal pro věc několik kamarádů, za pár korun koupil pozemek a stavební dříví z okolního lesa. U rybníka Nebákov tak byla v roce 1931 postavena první chata. Jmenuje se DURANGO a od těch ostatních, později postavených, se liší kouzlem prostoty. Skutečný kanadský srub. Pár kroků od chaty je uprostřed lesa hladina rybníka. Na stěně světnice je umístěn nápis: „Bud vítán. Záleží jen na tobě, budeš-li dobrý nebo špatný host.“

Durangem prošly tisíce lidí. Někteří byli jeho spoluvůrci, z nichž musíme jmenovat zejména Frantu Porcala. Byl to Vaškův nejlepší kamarád – ani bráčchovč by si líp nerozuměli. Mladí borolezci znají Frantu už jen podle jeho krásné cesty „Porcalky“ na Větrník.

Mnozí hosté si přišli jen popovídat, popít kafe nebo se vyspat. Všichni byli vítáni, neboť Vašek Nábloušák má přátele ve všech generacích borolezců, trempů, ale i studentů.

Dokáže ale také být na chatě zcela sám. To bylo třeba hned po jejím postavení – když neměl práci. Zaměstnaní kamarádi přijížděli na neděli a z jejich zásob měl Vašek zase týden co jíst. Tak to tebdy bylo s mnohými nezaměstnanými. Zvyk nechávat na Durangu potraviny, které se nesnědly, trvá dodnes. Ukládají se do skříně, v níž hladoví vždy najdou něco, z čeho se dá uklohnit jídlo. Proto se skříně jmenuje „Zázrak“.

Po půlroční nezaměstnanosti se naskytl Vaškovi práce zeměměřiče daleko od Duranga – v Tornale na jižním Slovensku. Odstěhoval se tam v květnu 1932. Při jeho povaze nebylo obtížné, aby se brzy spřátelil se spolupracovníky, ale také s místními obyvateli. Neměl velký plat, ale vyšel s ním dobře. Bylo lacino. Skoro zadarmo byla vejce, máslo, kuřata. A také obniué dívky. A tak se ve Vaškově notýsku, kam si kaligraficky zapisoval všechny výdaje, objevil záznam: „Člověk není ze železa – 5,- Kč.“

Ve všech volných dnech se Vašek toulal po slovenských borách, pěšky i na lyžích. Nejraději však v létě sedl na kolo a jel přes Dobšinou pět hodin do Vysokých Tater. Prochodil všechny doliny a lezl také cesty, na něž stačil bez jištění. Dnes by se řeklo, že byl sólolezcem . . .

Po vzniku Slovenského štátu se musel Vašek – jako všichni čeští úředníci – vrátit domů. To už mezitím našel svou životní družku, učitelku mateřské školy Gittu. Naštěstí bylo volné místo geodeta v Turnově, a tak se oba manželé mohl začlenit do staré Vaškovy party. Narodila se jim dvojčata Milan a Věra.

V těžké době okupace, kdy byl zakázán Sokol i skauting, se v Turnově uplatňovaly zejména dva sporty: lyžování v rámci sportovního klubu a borolezectví na pískovcích, které nemělo zprvu žádnou klubovou základnu. V lyžování se Vašek angažoval ja-

retro

ko organizátor i jako rozhodčí, v horolezectví stále jako aktivní lezec. Jeho partáky byli Franta Porcal, Toník Zima (později dlouholetý předseda turnovského horolezeckého oddílu), Fifan Vodbáňel, Joska Smitka i já. Lezl také s pražskými alpinisty a spřátelil se zejména s Otasem Jelínkem, u něbož v době svých služebních pobytů v Praze vždy spal.

Uprostřed válečného víru, v době zatýkání a poprav, byla ve Skaláku parta, jednotná ve svém odporu proti nacismu, ale žijící v nesmírné kamarádské družnosti a pobodě, tolik se odlišující od okolního nepřátelského světa.

Poboda byla zničena až gestapáckým úderem koncem roku 1944. Na jaře 1945 byli bratři Cblumové a Joska Smitka v Terezíně popraveni. Náčelník KAC J. Janeba ve strachu před zatčením skončil sebevraždou, manželé Štáflovi zahynuli při americkém náletu v troskách pražského domu. A tak si válka i mezi českými horolezci vyžádala své oběti, na něž nemůžeme zapomenout.

Hned v červenci 1945 a v březnu 1946 zorganizoval O. Jelínek na Popradském a Zeleném plese cvičitelské kursy. Mnozí z nás, ve věku 27–30 let, mohli poprvé vidět Tatry. Také Václav Náhlavský se stává cvičitelem, v roce 1949 už vede na Popradském plese jeden z kursů, které následovaly nepřetržitě každý rok.

Čas utíkal, v rodinné pobodě vyrůstaly i Vaškovy děti. A není divu, že z Milana se stal po tátovi dobrý horolezec. V roce 1970 byl zařazen do Expedice Peru. To už byl ženatý, měl syna Davida. Pod horou Huascarán stiblo výpravu nešťestí. Při zemětřesení byli všichni účastníci pobřbeni pod obromnou lavinou, která zasáhla jejich tábor. Vašek byl bez syna, malý David bez otce. Celé rodině bylo přetěžko. A brzy nato zemřela ještě Vaškova žena Gita. Václav přenesl svou lásku na dceru Věru a její rodinu i na Milanova syna Davida. Jak mohl, vodil ho na Durango a učil ho milovat přírodu.

Ač již v důchodu, nechtěl Vašek po Milanově smrti zůstat bez práce. Rád přijal zaměstnání na Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem. Zúčastnil se řady kursů v Českém ráji, v Srbské Kamenici i v Tatrách. O studenty se staral jako táta a získal si jejich přátelství. Bylo jen logické, že když škola získala jako turistické středisko bývalou hájovnu na Bukovině u Hrubé skály, stal se Náhlavák jeho správcem a trávil tam s mladými kamarády šest posledních let svého pracovního života. Ještě ve svých 67 letech se vypravil na Kapelníka, ale také na střední Kavkaz. Na sedle Laver vystoupil až do 4000 metrů. O dva roky později ho uvítal i vrchol Triglavu. A nyní dál pečuje v plném zdraví o svou milovanou chatu Durango a jako za mlada tam vítá své přátele.

Vladimír Procházka st., podzim 1989

Lezecký portrét „starého muže z Duranga“ při výstupu na Skalní dóm ve Skaláku, 1980.

Foto z archivu V. Náhlavského

Pohoda na vrcholu Kapelníka, podzim 1975.

Zleva V. Šatava, J. Rakoncaj, K. Cerman, V. Procházka st., V. Náhlavský, V. Holmanová.

Foto V. Procházka ml.

Srub Durango na Nebáku.

Foto Marek Procházka